

За результатами оцінки дочок будується графік екстер'єрного профілю бугая, який являє собою діаграму у вигляді шпал і дає можливість чіткої уяви щодо схильності бугаїв до передавання селекційних ознак у спадок.

УДК 636.22/28.082.26

М.І.БАЩЕНКО, Л.М.ХМЕЛЬНИЧИЙ

АДАПТАЦІЙНІ ОСОБЛИВОСТІ ГОЛШТИНІВ НІМЕЦЬКОЇ СЕЛЕКЦІЇ

Черкаський інститут агропромислового виробництва УААН

У Черкаському регіоні при створенні інтенсивних типів молочної худоби використовується генофонд голштинської породи, тварини якої імпортуються із країн з розвинутим молочним скотарством. Пристосування тварин до нових природно-кліматичних та технологічних умов використання є однією із найважливіших біологічних особливостей породи. Велика кількість факторів зовнішнього середовища потребує необхідності вивчення їхнього впливу на формування та прояв адаптаційної здатності організму.

Для створення племрепродуктора із розведення червоно-рябої голштинської породи у племзавод "Матусівський" Шполянського району в 1997 році було завезено із Німеччини 100 голів нетелей. Зважаючи на існуючу різницю в природно-кліматичних умовах їх батьківщини і Черкащини проведено спостереження із вивченням окремих господарськи корисних ознак цих тварин. Доречно відзначити, що придбане поголів'я тварин характеризується високими потенційними можливостями молочної продуктивності. Оцінка материнських і батьківських предків показала, що надій матерів за кращу або поточну закінчену лактацію в середньому становив 7132 кг молока із вмістом 4,31% жиру та 3,37% білку. Племінна цінність батьків становила за надоєм + 606 кг, за загальним виходом молочного жиру + 30 кг та білку +21 кг.

У процесі акліматизації розтели пройшли без ускладнень. Вік першого отелення голштинських тварин у середньому склав 29 місяців. У нових екологічних та технологічних умовах племзаводу "Матусівський", незважаючи на певну економічну складність останніх років, надій голштинських первісток ($n=82$) за 305 днів та скорочену лактацію в середньому становив 4505 кг молока із вмістом 3,80% жиру. Якщо порівнювати отримані показники з аналогічними в групі ровесниць української червоно-рябої молочної породи, то за надоєм голштинки вірогідно переважали останніх на 789 кг. Показник рівня надою в групі голштинів німецької селекції має досить велику мінливість ($C_v=27\%$) і свідчить про індивідуальні особливості тварин щодо пристосування до нових умов. Загалом про добру адаптаційну здатність голштинів свідчать показники 26 голів (31,7 %) первісток із групи оціненого поголів'я, продуктивність яких перевищила рівень 5 тис. кг молока. Особливо високою продуктивністю відзначилася корова Ронда 835, від якої було отримано 10520 кг молока жирністю 3,95% або 416 кг молочного жиру.

Оскільки адаптаційні особливості тварин взаємозв'язані з їх екстер'єрно-конституційним типом вони були оцінені за методикою лінійної класифікації. Встановлено, що загальна оцінка первісток ($n=85$) за 100-бальною системою в

середньому становила 80,8 бала (крайні межі 78-85), тобто тваринам згідно з міжнародною класифікаційною шкалою було присвоєно класи від "задовільно" до "дуже добре". Слід відмітити, що корова Ронда 835 отримала 85 балів із 88 можливих. У цілому голштини німецької селекції мають добре виражений молочний тип, гармонійну будову тіла, міцну конституцію, видовжений, широкий зад, кінцівки правильної постанови, вим'я, у більшості випадків, бажаної ванно- та чашоподібної форми і за технологічністю задовольняє вимоги машинного доїння. Встановлено позитивний взаємозв'язок між оцінкою за екстер'єрний тип будови тіла та якості вимені первісток і рівнем надою. Коефіцієнт кореляції "загальна оцінка типу – надій" становить 0,417, а "оцінка вимені – надій" – 0,361. Визначений коефіцієнт регресії показує, що надій первісток збільшується на 275 кг молока із підвищенням загальної оцінки за екстер'єрний тип на один бал.

Таким чином, голштини німецької селекції в умовах Черкаського регіону відрізняються доброю адаптаційною спроможністю, високим генетичним потенціалом молочної продуктивності та вираженим молочним типом за показниками екстер'єру.

УДК 636.082.2.11

М.І.БАЩЕНКО, І.В.ТИЩЕНКО, Л.М.ХМЕЛЬНИЧИЙ

ІНФОРМАЦІЙНО-ОБЧИСЛЮВАЛЬНА СИСТЕМА СЕЛЕКЦІЇ У СКОТАРСТВІ ЧЕРКАСЬКОГО РЕГІОНУ

Черкаський інститут агропромислового виробництва УААН

На сучасному етапі ефективно ведення галузі молочного скотарства можливе за умов централізації селекційного процесу удосконалення порід з використанням автоматизованих інформаційних систем та експрес-методів оцінки продуктивності тварин, що забезпечують достовірну оцінку бугаїв-плідників за якістю потомства та широке використання бугаїв-лідерів порід.

З цією метою нами розроблена і впроваджена система ведення племінного обліку й оцінки тварин у відповідності до вимог світових стандартів та створена автоматизована інформаційна система селекції у скотарстві Черкаського регіону.

На першому етапі апробовано, просту і надійну в практичній селекції систему ідентифікації тварин, яка забезпечує створення регіональних та загальнодержавних інформаційних систем селекції у скотарстві.

У відповідності до вимог ICAR у племінних стадах області впроваджено контроль та оцінку молочної продуктивності корів з визначенням основних компонентів (жир, білок, лактоза) та якості молока (соматичні клітини) у незалежній лабораторії і створено комп'ютерну базу даних.

За результатами аналізу понад 34 тис. проб молока корів племінних стад області встановлено, що вміст жиру і білка в молоці корів українських червоно- та чорно-рябої молочних порід за середніми показниками відповідно становили: 3,76 і 3,17 та 3,88 і 3,20 %. За кількістю соматичних клітин (відповідно на породах – 889 і 726 тис. шт/мл) молоко поки що не відповідає прий-